

ZÁSADY SUDCOVSKEJ ETIKY

Preambula

Súdna rada Slovenskej republiky, ako ústavný orgán zabezpečujúci nezávislé postavenie súdnej moci od ostatných orgánov verejnej moci

1/ majúc na zreteli, že na európskej úrovni je právo každej osoby na nezávislý a nestranný súd právom, ktoré je zárukou dodržiavania ľudských práv a základných slobôd podľa čl. 6 Dohovoru a príslušnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva,

2/ uvedomujúc si, že pravidlá etického správania sa sudcov sú dôležitým faktorom pre zvýšenie dôvery v justičný systém, pre ochranu ľudských práv a posilnenie myšlienky právneho štátu ako aj pre prevenciu a obmedzenie korupcie

Na základe článku 141a ods. 5 písm. j Ústavy Slovenskej republiky, v spolupráci s orgánmi sudcovskej samosprávy,

v y d á v a t i e t o

ZÁSADY SUDCOVSKEJ ETIKY

I.

Všeobecná časť

Zásady sudcovskej etiky:

1/ upravujú pravidlá správania sa sudcov, ktorých funkcia je chápaná v demokratickom a právnom štáte ako výkon povolania, ktorým sa zabezpečuje ochrana práv a slobôd občanov,

2/ zdôrazňujú základné hodnoty sudcovskej práce a osobnej kvality a vlastnosti sudcu,

3/ upravujú pravidlá a vytvárajú rámec pre reguláciu správania sa sudcov pri výkone sudcovských povinností i mimo ich výkonu

4/ zahŕňajú nielen povinnosti ale sú aj návodom pre správanie sa sudcu, ktorý má mať možnosť požiadať v oblasti etiky o pomoc orgány v rámci súdnictva

II.

Všeobecné zásady

1/ Základné hodnoty sudcovskej práce (záväzok sudcu voči spoločnosti).

- a) nezávislosť a nestrannosť
- b) bezúhonnosť
- c) spravodlivosť a transparentnosť
- d) zdvorilosť, diskretnosť a dôvernosť
- e) rovnaké zaobchádzanie (nediskriminovanie) a kompetentnosť (kvalifikovanosť).

2/ Osobné kvality (vlastnosti sudcu).

V záujme efektívneho vykonávania spravodlivosti má sudca vykonávať funkciu najmä s ľudskosťou, odvahou, lojalitou, serióznosťou, rozvážnosťou, pracovitosťou, rešpektom a schopnosťou počúvať.

3/ Povinnosti sudcu.

Sudcovské povinnosti zahŕňajú najmä:

- a) povinnosti pri výkone funkcie
- b) povinnosti voči profesii
- c) povinnosti v občianskom živote (súkromný život sudcu, mimopracovné aktivity sudcu, verejný život sudcu).

III.

Pravidlá etického správania sa sudcu vyplývajúce zo všeobecných zásad

1. Sudca je povinný rešpektovať a presadzovať nezávislosť, bezúhonnosť, morálnu integritu a nestrannosť súdnictva a vyhýbať sa nevhodnému správaniu či vystupovaniu vrátane takého, ktoré vzbudzuje dojem nevhodnosti.

2. Sudca nesmie zneužívať autoritu a prestíž sudcovskej funkcie na presadzovanie vlastných, osobných či ekonomických záujmov alebo osobných či ekonomických záujmov iných osôb.
3. Sudca musí vykonávať povinnosti vyplývajúce zo sudcovskej funkcie nestranne, profesionálne, svedomito a dôsledne.
4. Sudca pri výkone svojej funkcie nesmie slovami ani skutkom prejaviť zaujatosť voči iným osobám a musí sa vyvarovať akémukoľvek neprístojnému správaniu voči iným osobám.
5. Sudca nesmie podľahnúť nátlaku verejnosti či obavám z kritiky. Sudca pri výkone funkcie nesmie pripustiť ovplyvnenie svojho konania a rozhodovania žiadnymi rodinnými, spoločenskými, politickými, finančnými či inými záujmami, bez ohľadu na ich zdroj, motívy či príčiny
6. Sudca musí svoje sudcovské povinnosti vykonávať profesionálne a svedomito.
7. Sudca musí vo vzťahu k účastníkom konania, svedkom, právnym zástupcom ako aj k iným osobám, s ktorými prichádza do styku v rámci svojej funkcie, vystupovať s trpezlivosťou, dôstojnosťou a zdvorilosťou.
8. Sudca nesmie poskytovať žiadne verejné ani neverejné vyjadrenia, ktoré by mohli mať podstatnejší vplyv na výsledok prejednávanych vecí, na spravodlivý proces alebo pojednávanie, a tak vo verejnosti vyvolať dojem, že je zaujatý a neobjektívny.

9. Sudca je povinný vykonávať svoje osobné a mimosúdne aktivity tak, aby bolo minimalizované riziko ich konfliktu s jeho povinnosťami vyplývajúcimi zo sudcovskej funkcie.

10. Sudca sa nesmie podieľať na takom druhu aktivít, ktoré by narušovali riadne plnenie jeho sudcovských povinností, ktoré by z objektívnych dôvodov neboli súlade s požiadavkami na jeho nezávislosť, nestrannosť, bezúhonnosť a morálnu integritu alebo ktoré by z objektívnych dôvodov mohli vzbudzovať dojem vyvíjania nátlaku na iné osoby.

11. Sudca nesmie vedome a zámerne zverejňovať či využívať neverejné informácie, získané v rámci výkonu sudcovskej funkcie na žiaden iný účel nesúvisiaci s výkonom funkcie sudcu.

12. Sudca nesmie byť členom v akýchkoľvek organizáciách hlásajúcich či praktizujúcich nezákonnú diskrimináciu osôb z dôvodu ich rasového a etického pôvodu, pohlavia, vierovyznania, národnosti alebo sexuálnej orientácie.

13. Sudca nesmie poskytovať právnické služby. Sudca má právo zastupovať sa v konaniach sám a taktiež môže členovi svojej rodiny bezodplatne poskytovať právne poradenstvo.

Sudca nesmie využiť autoritu a prestíž svojej sudcovskej funkcie na presadzovanie svojich osobných záujmov, či záujmov svojej rodiny.

14. Sudca nesmie vyžadovať ani prijímať žiadne dary, stimuly a výsady, ktoré by na základe objektívnych okolností mohli byť považované za prejav narušenia sudcovskej nezávislosti, nestrannosti, bezúhonnosti a morálnej integrity. To sa nevzťahuje na dary, ktoré upravuje zákon.

IV.

Záruky dodržiavania zásad sudcovskej etiky

1/ Hlavným garantom dodržiavania zásad sudcovskej etiky sú samotní sudcovia, ktorí sú presvedčení o ich správnosti a ktorí ich dobrovoľne akceptujú a aplikujú.

2/ Súdna rada Slovenskej republiky, ktorá vykonáva všeobecný dohľad nad ich aplikáciou a dodržiavaním a ktorá ich môže pravidelne aktualizovať.

3/ Orgány sudcovskej samosprávy a sudcovských stavovských organizácií, ich správnu interpretáciou a aplikáciou, najmä pri poskytovaní konzultačnej činnosti.

V.

Zodpovednosť za porušenie zásad a konzultačná činnosť

1/ Príslušné orgány sudcovskej samosprávy:

- a) poskytujú na žiadosť sudcu konzultáciu na zabezpečenie dodržiavania zásad sudcovskej etiky
- b) pri realizácii disciplinárnej kompetencie (§ 120 ods. 2 písm. f zák. č. 385/2000 Z. z.) posudzujú, ak nepodajú návrh na disciplinárne konanie, či správanie sa sudcu nie je v rozpore so zásadami sudcovskej etiky
- c) na základe podnetu fyzickej osoby alebo právnickej osoby posudzujú dodržiavanie zásad sudcovskej etiky (§ 69 ods. 1, 3 zák. č. 757/2004 Z. z.).

2/ Obdobne môžu postupovať aj príslušné orgány sudcovských stavovských organizácií.

VI.

Závěrečné ustanovenia

1/ Zabezpečenie efektivity týchto Zásad sudcovskej etiky si nevyhnutne vyžaduje jednotný postup pri ich interpretácii a aplikácii samotnými sudcami, príslušnými orgánmi sudcovskej samosprávy, sudcovských stavovských organizácii a Súdnej rady Slovenskej republiky.

2/ Pri interpretácii a aplikácii zásad sa vychádza z textov týchto dokumentov, ktoré upravujú pravidlá etického správania sa sudcov:

- a) Odporúčanie CM/Rec (2010) 12 Výboru ministrov Rady Európy členským štátom o sudcoch: nezávislosť, efektívnosť a zodpovednosť zo dňa 17.11.2010.
- b) Londýnska deklarácia Európskej siete súdnych rán (ENCJ) „Sudcovská etika) z roku 2010,
- c) Magna charta sudcov (Základné princípy) schválených Poradnou radou európskych sudcov (CCJE) z novembra 2010.
- d) Stanovisko č. 3 (2002) Poradnej rady európskych sudcov (CCJE) o zásadách a pravidlách profesionálneho správania sudcov, o etike, nezlučiteľnom správaní a nestrannosti.
- e) Etický kódex schválený Hlavným zhromaždením Združenia sudcov Slovenska (ZSS) v roku 1999.
- f) Zásady sudcovskej etiky schválené Radou sudcov Slovenskej republiky dňa 14.04.2001.

V prípade aktualizácie uvedených dokumentov oprávnenými orgánmi, sa vychádza z novelizovaného textu.

3/ Uvedené dokumenty tvoria prílohu vydaných Zásad sudcovskej etiky, ako jej neoddeliteľnú časť.

Tieto zásady Sudcovskej etiky nadobúdajú účinnosť dňom ich prijatia Súdnou radou Slovenskej republiky.

V Bratislave dňa

JUDr. Jana Bajánková
predsedníčka Súdnej rady SR